

УДК 378.091:[37.013.42+364]
DOI: 10.24144/2524-0609.2022.50.328-332

Юрків Ярослава Ігорівна
доктор педагогічних наук, доцент
кафедра соціальної педагогіки
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
м. Старобільськ, Україна.
yurkiv.yara@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0001-9890-7855>

ЦІЛЕ-РЕЗУЛЬТАТИВНИЙ КОМПОНЕНТ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ТА СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ ІЗ ВРАЗЛИВИМИ КАТЕГОРІЯМИ НАСЕЛЕННЯ

Анотація. У статті на підставі системного підходу розкрито один із компонентів системи професійної підготовки соціальних педагогів та соціальних працівників до роботи із вразливими категоріями населення. До складників цієї системи також належать ціле-результативний, теоретико-методологічний, суб'єкт-суб'єктний, середовищний, змістовий, технологічний компоненти. Мета статті – надати змістовну характеристику ціле-результативному компоненту системи професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до роботи із вразливими категоріями населення. Методи дослідження: аналіз і синтез наукової літератури, узагальнення, класифікація (для з'ясування ключових понять дослідження), систематизація, групування (для концептуалізації основних положень дослідження), теоретичне узагальнення (для формулювання підсумкових положень та висновків). Результати дослідження полягали у тому, що ціле-результативний компонент визначає мету – формування професійної готовності майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до роботи із вразливими категоріями населення, яка є системоутворювальним чинником, реалізується на трьох рівнях (мега-, макро-, мікро-) та знаходить своє втілення в конкретному результаті – професійна готовність майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до роботи із вразливими категоріями населення.

Ключові слова: ціле-результативний компонент, система, професійна підготовка, соціальний педагог, соціальний працівник, вразливі категорії населення.

Вступ. Соціальна, політична, економічна, гуманітарна криза в Україні на тлі зовнішніх та внутрішніх викликів спричинили появу великої кількості вразливих категорій населення, які в нормативному та науковому вітчизняному просторі визначаються як та частина суспільства, що найбільш сприйнятлива до впливу негативних чинників та не в змозі самостійно забезпечити собі гідних умов існування. Останнім часом до визначених раніше категорій вразливого населення (особи з інвалідністю, похилого віку, малозабезпечені, з девіантною поведінкою та ін.) додалися нові – внутрішньо переміщені особи, особи з тимчасово окупованої території, військовослужбовці – учасники бойових дій, які мають високий ступінь ризику потрапляння в складні життєві обставини. У зв'язку з цим актуалізувалася проблема професійної підготовки фахівців до роботи із вразливими категоріями населення.

Нами було розроблено систему професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до роботи із вразливими категоріями населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз джерел наукової літератури, в яких представлено системний підхід до вирішення проблеми (В. Безпалько, В. Волкова, Б. Гершунський, В. Докучаєва, О. Дубасенюк, І. Зайнишев, Т. Ільїна, І. Ільцова, О. Караман, Н. Кузьміна, С. Омельченко, О. Павленко, С. Сисоєва, В. Сластьонін, В. Торохтій, С. Харченко, Є. Хриков та ін.) вказує на багатоаспектний характер поняття «мета». Із соціально-педагогічної точки зору вона може мати філософсько-методологічне, психологічне і педагогічне значення, відображає протиріччя і причинні стосунки у світі, зв'язки суб'єктивного і об'єктивного і має діяльну природу. Мета також зумовлює вибір можливих засобів і шляхів її досягнення, визначає напрями пошуку додаткових джерел інформації про умови і соціальне

середовище життєдіяльності досліджуваного об'єкта [1; 2].

Мета статті – надати змістовну характеристику ціле-результативному компоненту системи професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до роботи із вразливими категоріями населення.

Методи дослідження: аналіз і синтез наукової літератури, узагальнення, класифікація (для з'ясування ключових понять дослідження), систематизація, групування (для концептуалізації основних положень дослідження), теоретичне узагальнення (для формулювання підсумкових положень та висновків).

Виклад основного матеріалу. Спираючись на концептуальні положення теорії систем (І. Блауберг, В. Садовський, Е. Юдін) та педагогічних систем (Н. Кузьміна), систему професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до роботи із вразливими категоріями населення визначаємо як цілісну, упорядковану, взаємозумовлену сукупність компонентів (ціле-результативний, теоретико-методологічний, суб'єкт-об'єктний, середовищний, змістовий та технологічний), спрямовану на формування готовності майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до роботи із вразливими категоріями населення.

Першим компонентом системи, характеристику якого ми докладно розкриємо через ціле-результативний компонент, буде мета та завдання професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до роботи із вразливими категоріями населення, що підкоряє та об'єднує всі інші компоненти системи.

До ціле-результативного компонента досліджуваної системи відносимо мету, завдання, результат професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до роботи із вразливими категоріями населення. Традиційно розпочне-

мо опис з мети як основної рушійної сили будь-якої діяльності та системотвірного компонента системи.

У сучасній філософії поняття «мета» вживається, принаймні, у трьох сенсах: 1) як специфічний пізнавальний прийом, при якому наслідок мислиться як мета передуючих, діючих причин; 2) як об'єктивне, без втручання ідеального чинника, відношення, де метою є спрямованість змін до означеного результату, зберігання стійкості стану самокерованої системи в заданих параметрах її функціонування, що досягається за допомогою механізму зворотного зв'язку; 3) як ідеальний і жаданий образ майбутнього результату діяльності, який породжується свідомістю та детермінує сам процес [3, с.6].

Одним з ключових компонентів, від якого залежить загальний процес професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до роботи із вразливими категоріями населення, є мета системи, що слугує значущим орієнтиром, відповідно до якого структурується і наповнюється вся система.

Мета будь-якої педагогічної системи функціонує у взаємопов'язаних рівневих векторах – на рівні *соціального замовлення* (мегамета), *регіону* (макромета) та *безпосередньо системи професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників закладу вищої освіти* як трансформованого соціального запиту (мікромета). Таку багатоврівневу мету пов'язуємо з наявністю горизонтальних зв'язків системи.

На рівні *соціального замовлення* реалізується так звана «глобальна мета» (В. Беспалько), що віддзеркалює вимоги, які висуває суспільство до особистості, зокрема до майбутніх фахівців, що зафіксовано у відповідних нормативно-правових документах, на основі яких здійснюється професійна та фахова підготовка майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників (закони України «Про вищу освіту» (2014 р.), «Про фахову передвищу освіту» (2019 р.), «Про професійну (професійно-технічну) освіту» (1998 р.), «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» (2001 р.), «Про соціальні послуги» (2003 р.), Національна рамка кваліфікацій, Державні галузеві стандарти зі спеціальності 231 Соціальна робота для першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти (2019 р.), Стандарт професійної (професійно-технічної) освіти з професії 5133 «Соціальний робітник» (2021 р.), професійні стандарти «Соціальний працівник» (2019 р.), «Соціальний робітник» (2019 р.), «Фахівець із соціальної роботи» (2020 р.) та ін.).

Сформулюємо глобальну мету, спираючись на:

– Закон України «Про освіту», де мета освіти загалом розглядається через «всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору» [4];

– Закон України «Про вищу освіту», де ідеальна мета, до якої варто тяжіти, схарактеризована через сутність категорії «вища освіта», що тлумачиться на законодавчому рівні як «сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів

мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти» [5].

– Державний стандарт вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота» визначає чітку освітню мету щодо підготовки майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників – підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та прикладні проблеми соціальної сфери або у процесі навчання, у тому числі управління соціальними процесами та процесами, що мають місце в індивідуальному розвитку особистості, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов, та зорієнтованих на подальшу фахову самоосвіту» [6].

Отже, констатуємо, що цілі професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників взаємопов'язані та взаємообумовлені, що є підставою об'єднати їх в один ціле-результативний компонент.

Вірогідно, що на рівні *соціального замовлення* мета, що висувається, стосується майбутніх фахівців загалом, сформульована в Законі України «Про вищу освіту» і полягає в *підготовці конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях*.

На наш погляд, ця мета частково конкретизується щодо майбутнього соціального педагога та соціального працівника через Державний стандарт вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота». Отже, на рівні *соціального замовлення* (мегамета) мету системи можна визначити як *підготовку фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та прикладні проблеми соціальної сфери або у процесі навчання, зокрема управління соціальними процесами та процесами, що мають місце в індивідуальному розвитку особистості, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов, та зорієнтованих на подальшу фахову самоосвіту*.

Макромета системи підготовки майбутнього соціального педагога та соціального працівника конкретизується через *регіональний контекст*, зокрема на сході України така мета може відбивати потреби регіону у відновленні й зміцненні кадрового потенціалу (через відтік кадрів із зони конфлікту); специфічної підготовки фахівців із соціальної педагогіки та соціальної роботи до роботи із новими вразливими категоріями людей, спричинених війною, – внутрішньо переміщеними особами, особами з тимчасово окупованої території, військовослужбовцями – учасниками бойових дій; розробку специфічного змісту і технологій соціальної та соціально-педагогічної роботи щодо деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій у правовий та освітній простір України тощо.

На рівні *закладу вищої освіти* (мікромета) відбувається трансформація мети соціального замовлення на рівні держави і регіону відповідно до специфіки фахової підготовки майбутнього соціального педагога та соціального працівника в конкретному закладі вищої освіти, відбитою в назві і змісті освітньої програми, що визначається кожним ЗВО в межах

спеціальності 231 Соціальна робота. Кожна освітня програма проектується відповідно до законодавчих норм, визначених у Державному стандарті вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота» у вигляді компетентностей (інтегральної, загальних, професійних) та програмних результатів навчання. Тобто на рівні мікромети йдеться про підготовку майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників у конкретному закладі вищої освіти, результатом якої є їхня готовність до виконання переліку освітніх і професійних завдань, виражених у програмних результатах навчання. Отже, коло «мета – результат» замкнулося.

Уважаємо, що на рівні закладу вищої освіти метою системи є *формування готовності майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до виконання кола освітніх і професійних завдань*, визначених у Стандарті вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота та конкретній освітній програмі.

Однією з компетентностей та програмних результатів навчання підготовки майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників є готовність до роботи із вразливими категоріями населення.

А тому, конкретизуючи мікромету підготовки майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників на рівні ЗВО через призму предмета нашого дослідження, *метою* системи підготовки майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до роботи із вразливими категоріями населення будемо вважати *формування готовності майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до роботи із вразливими категоріями населення*.

На основі використання теорії і технології цілепокладання (процес і результат визначення, формулювання, постановки цілей і завдань освітнього процесу, інструмент формування системи цілей (дерева цілей), який визначає вибір форм, методів і способів досягнення генеральної мети) доцільно визначити *ієрархію цілей* системи професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до роботи із вразливими категоріями населення: 1) загальна мета системи (стратегічна); 2) мета системи на різних етапах її реалізації (тактична); 3) мета освітнього процесу в конкретний момент часу (оперативна), тобто йдеться про певні цілі, що ставлять перед собою суб'єкти освітнього процесу під час різних етапів та форм роботи – лекції, семінарського заняття, різних видів самостійної роботи, позааудиторної роботи, різних видів практик, виконання науково-дослідної роботи, написання різних видів робіт у жанрі академічного письма (реферати, курсові роботи) тощо.

Отже, *загальною (стратегічною) метою* досліджуваної й змодельованої нами системи, сформульованої вище, є *формування готовності майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до роботи із вразливими категоріями населення*.

Таку мету ми розглядаємо як стратегічну та дещо ідеальну, адже однакового рівня сформованості готовності майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників практично неможливо досягнути наприкінці фахової підготовки в умовах ЗВО. Крім того, ми розуміємо, що кожна особистість матиме унікальний (індивідуальний) набір знань, умінь, навичок, компетентностей, отже, уніфікувати його складно.

Часткова конкретизація ідеальної мети системи відбувається на наступному рівні, а саме *під час* того чи того *етапу реалізації системи*, що віддзеркалює тактичні цілі.

До етапів реалізації системи професійної підго-

товки майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до роботи із вразливими категоріями населення ми віднесли такі: *адаптивний, формувальний, активно-творчий*. Конкретизуємо мету кожного з виокремлених нами етапів через сукупність завдань, які необхідно вирішити на кожному з них.

Так, *метою адаптивного етапу* є адаптація майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до умов освітнього середовища ЗВО; формування уявлення про майбутню професію, зокрема про роботу із вразливими категоріями населення; розвиток ціннісних орієнтацій, потреб, мотивів, пов'язаних із майбутньою професійною діяльністю, прагненням до постійного особистісного й професійного зростання, саморозвитку й самореалізації в обраній професії тощо. Означена мета реалізується через вирішення таких завдань: 1) познайомити майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників з місією та стратегією діяльності ЗВО, освітньою програмою; 2) сформувати уявлення про систему професійних компетентностей та програмних результатів навчання, які повинні засвоїти майбутні соціальні педагоги та соціальні працівники, зокрема необхідних для роботи із вразливими категоріями населення; 3) створити умови для усвідомлення та розуміння майбутніми соціальними педагогами та соціальними працівниками сутності, значення і видів соціальної роботи, зокрема із вразливими категоріями населення; уявлень про вразливі категорії населення; основних аспектів і складників соціальної та соціально-педагогічної роботи (соціологічного, психологічного, педагогічного, юридичного, економічного, менеджерського, медичного) та психології (загальної, вікової, соціальної, педагогічної) шляхом розширення змісту фахових дисциплін та залучення до інших видів діяльності в процесі першого року навчання (соціально-гуманітарної та пропедевтичної науково-дослідної); 4) здійснити діагностику вхідного рівня сформованості готовності соціальних педагогів та соціальних працівників до роботи із вразливими категоріями населення; 5) спрямувати роботу на розвиток ціннісних орієнтацій, потреб, мотивів, пов'язаних із майбутньою професійною діяльністю, прагненням до постійного особистісного й професійного зростання, саморозвитку й самореалізації в обраній професії тощо.

Прогнозуємо результатом адаптивного етапу реалізації системи є усвідомлення сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів із вразливими категоріями населення; сформованість певною мірою ціннісних орієнтацій, потреб, мотивів, пов'язаних із майбутньою професійною діяльністю, прагненням до постійного особистісного й професійного зростання, саморозвитку й самореалізації в обраній професії.

Мета *формувального етапу* полягає у формуванні системи науково-теоретичних знань, операційно-практичних умінь і навичок, індивідуально-особистісних якостей, необхідних для успішного виконання професійних завдань щодо роботи із вразливими категоріями населення та пов'язаних із попередженням, мінімізацією або подоланням складних життєвих обставин для їх успішної соціалізації та інтеграції в суспільство, а саме: взаємодіяти з клієнтами; оцінювати соціальні, педагогічні та психологічні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів; розробляти шляхи подолання соціальних, педагогічних і психологічних проблем, знаходження ефективних технологій їх вирішення.

Для реалізації означеної мети необхідним є вирішення таких завдань: 1) забезпечити якість про-

фесійної підготовки майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників (створення кадрових, матеріально-технічних, навчально-методичних, інформаційних умов) щодо формування системи науково-теоретичних знань, операційно-практичних умінь і навичок, індивідуально-особистісних якостей, необхідних для успішного виконання професійних завдань щодо роботи із вразливими категоріями населення шляхом подальшого розширення відповідного змісту фахових дисциплін, використання інтерактивних технологій навчання, розробка й упровадження нових обов'язкових та вибіркових освітніх компонентів; залучення майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до різних видів діяльності (навчальної, науково-дослідної, соціально-гуманітарної, міжнародної, професійно-практичної тощо); 2) координація зусиль з різнопрофільними органами, установами, організаціями для поєднання науково-дослідної, соціально-гуманітарної, міжнародної, професійно-практичної діяльності майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників); 3) сприяння студентським ініціативам у межах різних видів соціально-гуманітарної діяльності (суспільно корисній, волонтерській, культурно-дозвіллевій) та ін.

Виходячи з цього, *прогнозованим результатом* системи на формувальному етапі є сформованість у майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників системи науково-теоретичних знань, операційно-практичних умінь і навичок, індивідуально-особистісних якостей, необхідних для успішного виконання професійних завдань щодо роботи із вразливими категоріями населення.

І, нарешті, *метою активно-творчого етапу* є шлифування й закріплення операційних та практичних умінь і навичок, необхідних для роботи майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників із вразливими категоріями населення, зокрема, комунікації, організації соціальних послуг, взаємодії і самопомоги тощо в процесі включення в активну професійно-практичну діяльність.

Завданнями професійної підготовки майбутніх

соціальних педагогів та соціальних працівників на цьому етапі можуть бути: 1) реалізація в змісті виробничої практики активної й творчої професійної діяльності із вразливими категоріями населення; 2) створення й реалізація стартапів, проєктів, різних продуктів діяльності (концепцій, моделей, програм тощо); 3) підтримка студентських ініціатив у різних видах діяльності (навчальній, соціально-гуманітарній, науково-дослідній, міжнародній, професійно-практичній) тощо.

Сформулювавши ієрархію цілей та завдань системи професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до роботи із вразливими категоріями населення можемо визначити *результат системи*, що полягає у сформованості (певною мірою, у цей проміжок часу) професійної готовності майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до роботи із вразливими категоріями населення в сукупності чотирьох компонентів (*ціннісно-мотиваційного, науково-теоретичного, операційно-практичного, індивідуально-особистісного*), спрямованої на попередження, мінімізацію або подолання складних життєвих обставин для їх успішної соціалізації та інтеграції в суспільство. Якщо результат системи представити більш лаконічно, то це – професійна готовність майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до роботи із вразливими категоріями населення. Такий результат співвідноситься з метою й робить змодельовану нами систему цілеспрямованою, цілісною, надійною.

Викладений матеріал дозволяє зробити наступні **висновки**. Розробка та характеристика ціле-результативного компонента системи професійної підготовки соціальних педагогів та соціальних працівників до роботи із вразливими категоріями населення, до якого ми відносимо мету, завдання, результат, стануть підґрунтям й орієнтиром для характеристики інших компонентів системи. Перспективи подальшого дослідження вбачаємо в розкритті змісту всіх компонентів системи професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до роботи із вразливими категоріями населення.

Список використаної літератури

1. Павленко О. Цілепокладання як основна мета в системі формування методичної культури викладача вищої школи. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка*. Сер.: Педагогічні науки. 2014. Вип. 131. С.155–160.
2. Технология социальной работы : учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / под ред. И. Г. Зайнышева. Москва: Гуманит. изд. Центр «ВЛАДОС», 2002. 240 с.
3. Шаповаленко С.Г. Обучение и научное познание. Москва: Педагогика, 1981. 152 с.
4. Про освіту: Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-УІІІ. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2017. № 38-39. Ст. 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>. (дата звернення: 12.02.2022)
5. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 року № 1556-VII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2014. № 37–38. Ст. 2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>. (дата звернення: 12.02.2022)
6. Про затвердження Стандарту вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 року № 557. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/04/25/231-sotsialna-robota-bakalavr.pdf>. (дата звернення: 12.02.2022)

References

1. Pavlenko, O. (2014). Tsilepokladannia yak osnovna meta v systemi formuvannia metodychnoi kultury vykladacha vyshchoi shkoly [Goal setting as the main goal in the system of formation of methodical culture of a higher school teacher]. *Naukovi zapysky Kirovohradskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka*. Ser.: Pedahohichni nauky, 131, 155–160. [in Ukrainian].
2. Zaynyisheva, I.G. (Ed.). (2002). *Tehnologiya sotsialnoy raboty* [Technology of social work]: Gumanit. izd. Tsentr «VLADOS». [in Russian].
3. Shapovalenko, S.G. (1981). *Obuchenie i nauchnoe poznanie* [Training and scientific knowledge]. Pedagogika. [in Russian].
4. Pro osvitu: Zakon Ukrainy vid 5 veresnia 2017 roku № 2145-UIII. Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR). 2017. № 38-39. St. 380. [On education: Law of Ukraine of September 5, 2017 № 2145-UIII. Information of the Verkhovna Rada. 2017. № 38-39. Art. 380]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>. [in Ukrainian].
5. Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrainy vid 1 lypnia 2014 roku № 1556-VII. Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR). 2014. № 37–38. Art. 2004. [On higher education: Law of Ukraine of July 1, 2014 № 1556-VII. Information of the Verkhovna Rada. 2014. № 37–38. Art. 2004.]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>. [in Ukrainian].
6. Pro zatverdzhennia Standartu vyshchoi osvity za spetsialnistiu 231 «Sotsialna robota» dlia pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity: Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 24.04.2019 roku № 557. [On approval of the Standard of higher

education in specialty 231 "Social work" for the first (bachelor's) level of higher education: Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 24.04.2019 №557]. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/04/25/231-sotsialna-robota-bakalavr.pdf>. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 31.03.2022 р.

Стаття прийнята до друку 06.04.2022 р.

Yurkiv Yaroslava

Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor

Department of Social Pedagogy

Luhansk Taras Shevchenko National University, Starobilsk, Ukraine

THE GOAL-RESULT COMPONENT OF PROFESSIONAL TRAINING SYSTEM FOR FUTURE SOCIAL PEDAGOGUES AND SOCIAL WORKERS TO WORK WITH VULNERABLE CATEGORIES OF POPULATION

Abstract. Based on a systematic approach, the article reveals one of the components of the system of professional training of social educators and social workers to work with vulnerable groups. The components of this system also include whole-effective, theoretical-methodological, subject-subject, environmental, content, technological components. The purpose of the article is to provide a meaningful description of the purposeful component of the system of professional training of future social educators and social workers to work with vulnerable groups. Research methods: analysis and synthesis of scientific literature, generalization, classification (to clarify key research concepts), systematization, grouping (to conceptualize the main provisions of the study), theoretical generalization (to formulate the final provisions and conclusions). The results of the study were that the goal-effective component determines the goal – the formation of professional readiness of future social educators and social workers to work with vulnerable groups, which is a system-forming factor, implemented at three levels (mega-, macro-, micro-) and finds its embodiment in a concrete result – the professional readiness of future social educators and social workers to work with vulnerable groups. The development and characterization of the goal-effective component of the system of professional training of social pedagogues and social workers to work with vulnerable groups, to which we refer the goal, objectives, results, will be the basis and benchmark for characterizing other components of the system. We see prospects for further research in the disclosure of the content of all components of the system of professional training of future social pedagogues and social workers to work with vulnerable groups.

Key words: whole-effective component, system, professional training, social pedagogue, social worker, vulnerable categories of population.